

Fractie	#	Vraag/input	Antwoord/reactie
Partij voor de Dieren	1	<u>Opwaardeerverzoek:</u> We willen in gesprek met PS en GS over de noodzaak voor een minder afwachtende, maar proactievere houding als het gaat om het in harmonie leven met de wolf in onze provincie. Daarmee kunnen we onnodige tragedieën voorkomen, goede beeldvorming over de wolf stimuleren en individuele wolven aanleren om gehouden dieren te vermijden.	
	2	Punt 1: opstarten actieve monitoring. Wie brengt de zenders aan? Hoe weten we dat de wolf niet meer wordt geïjnd dan nodig is? Wat zijn de mogelijke risico's bij het zenderen voor de gezondheid en overlevingskansen van de wolf?	<p>Voor het verdoven en zenderen van de wolf zijn verschillende specialismen nodig, hiervoor zijn per rol personen geselecteerd die hiermee veel ervaring hebben in Nederland. In het goedgekeurd studieplan van de Wet op de Dierproeven zijn de betrokkenen aangemeld. Er is een erkende wildlife dierenarts aanwezig.</p> <p>Het dier wordt zo kort mogelijk verdoofd en enkel verdoofd als het dier dicht genoeg genaderd kan worden. De handelingen (aanbrengen van een zender, bloed afnemen, DNA verzamelen en biometrische gegevens opnemen) worden tot een minimum beperkt en uitgevoerd door een deskundige genoemd in het studieplan.</p> <p>Om een zender te kunnen aanbrengen moet een wolf worden verdoofd. Verdoven van dieren brengt risico's met zich mee. Er is altijd een kans dat het dier onverwacht heftig reageert op het verdovingsmiddel en eventueel zelfs kan overlijden. De inzet van veilig verdovingsmiddel en een ervaren wildlife dierenarts verkleint dit risico, maar het risico is niet geheel uit te sluiten.</p> <p>Het verdoven en zenderen is tot op heden nog niet gelukt.</p>
	3	Punt 2: inzet preventieve maatregelen. Waarom kunnen veehouders/hobbyboeren pas na een aanval op dieren gebruik maken van tijdelijke, kosteloze wolvennoodset, en niet eerder als er meerdere meldingen in de buurt zijn gemaakt?	<p>Dierenhouders zijn zelf wettelijk verantwoordelijk voor het nemen van preventieve maatregelen om gehouden dieren zoals schapen, te beschermen tegen mogelijke roofdieren als de wolf. Zwerfende wolven kunnen in korte tijd enorme afstanden afleggen en doen dat vaak ongemerkt. Het is dan redelijkerwijs niet voorzienbaar of en waar een wolf bijvoorbeeld schapen aan zal vallen. De beschikbaarheid van noodrasters geeft in het geval van een (mogelijke) aanval de veehouder de tijd om zelf maatregelen te nemen.</p>
	4	Punt 3: op basis van welke criteria wordt vastgesteld dat een bepaald gebied moet	Als er op basis van de monitoringscriteria (meer dan een half jaar aanwezig in

		worden aangemerkt als begrensd leefgebied van de wolf? Hoe wordt de begrenzing bepaald?	eenzelfde gebied) sprake is van een wolventerritorium ontstaat een nieuwe situatie (ten opzichte van de situatie waarbij wolven niet aanwezig zijn of nog zwervend zijn/geen territoria hebben). De kans op schade wordt immers voorzienbaar. De provincie maakt in overleg met wolvendeskundigen een inschatting van het beïnvloedingsgebied van het wolventerritorium. Om richting dierhouders eenduidig te kunnen communiceren zal dit gebied in principe op gemeentegrenzen worden afgebakend.
	5	<p>Punt 4: wolvenvoorlichting.</p> <p>- Is er een helder protocol/stappenplan voor hoe te handelen wanneer een boer wordt geconfronteerd met een wolf? Hoe voorkomen we situaties zoals eerder in Drenthe waarbij een wolf zonder raadpleging van experts is doodgeschoten?</p> <p>- Wat gaat de provincie doen om zowel veehouders als ook burgers de wetenschappelijk onderbouwde informatie te geven over de wolvengedrag en wenselijk menselijk gedrag in relatie tot de wolf?</p> <p>- Gaat de provincie ook voorlichting geven over de positieve effecten van de komst van de wolf op de biodiversiteit en op de natuurlijke balans als het gaat om andere dierpopulaties?</p>	<p>Hoe te handelen in geval je een wolf tegenkomt terwijl deze bij een prooi staat, is beschreven in de interventierichtlijn: Interprovinciaal-wolvenplan-Addendum-2023-Interventie-richtlijnen.pdf (bij12.nl)</p> <p>M.b.t. voorlichting richting burgers en veehouders, zie antwoord op vraag 14 onder voorlichting.</p> <p>In voorlichting over de wolf komen zowel de positieve als negatieve aspecten naar voren.</p>
	6	Punt 5. Wat wordt er bedoeld met 'aanvullende handelingen' om probleemsituaties met individuele wolven te verstoren?	Negatief conditioneren betekent dat de wolf leert mensen te associëren met gevaar. In dit geval kan dat bereikt worden door de wolf met een paintball kogel te raken.
	7	Is de komst van de wolf aanleiding om het beleid aan te passen als het gaat om faunabeheer (met de komst van de wolf zullen bepaalde 'beheermaatregelen', dwz jacht, niet langer nodig zijn)	Uit de buurprovincie Gelderland zijn wisselende ervaringen opgedaan. Als aanpassingen nodig zijn in de uitvoering, dan zal dat via de Faunabeheereenheid plaatsvinden. In het beleid zal daarin weinig veranderen. Afschot kan enkel plaatsvinden als in de wet genoemde belangen geschaad worden. In geval wolven zorgen voor minder reeën en daarmee minder aanrijdingen, kan het zo zijn dat er minder afschot noodzakelijk is. Via de jaarlijkse monitoring en de daarop gebaseerde gecoördineerde werkplannen van betrokkenen bij het beheer van reeën zal duidelijk worden of dit het geval is.
BBB	8	In het natuurbeheer plan 2024 heeft men het over de ambitie om: "van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) een aaneengesloten stelsel van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden	Niet voorspelbaar is of noodrasters ingezet worden binnen of buiten het NNN. Mocht dit voor alle 5 de sets het geval zijn, dan gaat om een oppervlakte van 0.05ha x 5 noodrasters = 0,25ha. Dit valt in het niet ten

		<p>binnen Nederland” te bewerkstelligen. Dit alles om de biodiversiteit veilig te stellen waarbinnen dieren vrij kunnen bewegen. In het memorandum “Stand van zaken wolf Utrecht” wordt bij punt 2 “inzet preventieve maatregelen” gerept over noodrasters. Hoe verhoudt het plaatsen van noodrasters zich tot het juist willen verbinden van natuurgebieden waarbinnen de dieren zich vrijelijk moeten kunnen bewegen overwegende dat de wolvenstand zal toenemen? Hoe staat het met het uitlenen van de noodrasters wat in juli rond zou komen, is dit al gerealiseerd en is hier al gebruik van gemaakt? Overwegende dat de belangen en veiligheid van de inwoners en agrariërs in provincie Utrecht van groot belang zijn en de provincie een rol kan spelen in het beheren van de stand van de wolf (populatiebeheer) en daarbij de negatieve gevolgen van aanwezigheid van de wolf kan beperken, vragen wij ons af wat GS naast de acties, die zijn overgenomen uit het Wolvenplan van BIJ12, nog meer gaat doen om de inwoners, landbouw en huisdieren te beschermen?</p>	<p>opzichte van het totaal dat de provincie als doel heeft gesteld, nl. 30.000 ha aaneengesloten natuur.</p> <p>Noodrasters zijn vanaf heden beschikbaar. Er is nog geen gebruik van gemaakt.</p> <p>De provincie Utrecht werkt aan de in de memo genoemde punten. Daarnaast werken we in IPO verband aan de actualisatie van het wolvenplan. Daarin zal het aspect openbare veiligheid opgenomen worden. Hoewel de veiligheidsrisico's klein zijn, is dat in de beleving van burgers groot. Daarom is het van belang om burgers daarover goed te informeren en de interventielijn als gemeente goed te kennen en tot uitvoer te brengen in geval interventie t.b.v. openbare veiligheid noodzakelijk is. Dat is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Hoe zij die rol kunnen invullen zal nader worden uitgewerkt.</p>
SGP	9	Opwaardeerverzoek: geen motivatie	
	10	kunnen we als provincie ook preventief maatregelen ter beschikking stellen om schade te voorkomen in plaats van alleen reactief?	<p>Zie ook antwoord 3.</p> <p>Het is aan de grondgebruiker (dierhouder) om preventief maatregelen te nemen, zie paragraaf 2, artikel 1.6 van het besluit houders van dieren: ‘Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen slechte weersomstandigheden, gezondheidsrisico's en zo nodig roofdieren.’</p> <p>De provincie faciliteert vanaf januari 2024, voor maximaal 3 jaar, houders van dieren hierin door de kosten die hiermee gemoeid zijn voor de dierhouder te beperken via een subsidie. Na die periode is het uitgangspunt dat de dierhouder gewend is aan een situatie waarin de wolf aanwezig en zelf zorgdraagt voor de bescherming van zijn/haar dieren.</p>
	11	Hoe wordt geborgd dat de Valwild vrijwilliger geen juridisch probleem heeft bij het schieten van een wolf?	<p>Met het gewijzigde besluit (de opdracht) ingevolge de Wet natuurbescherming hebben de vrijwilligers van de Stichting Valwild toestemming om af te mogen wijken van bepaalde verbodsbepalingen uit deze wet en daarmee komen zij niet in de juridische problemen zolang hij/zij zich aan de voorwaarden van dit besluit houden.</p>
VVD	12	Is de Zoogdierverseniging de enige instantie/organisatie die om advies is	De provincies hebben haar werkorganisatie BIJ12 opdracht gegeven een wolvenmeldpunt

	<p>gevraagd? Zo ja, waarom is alleen deze organisatie om advies gevraagd?</p>	<p>in te richten. Zij vervullen voor de provincies een centrale rol, ook in de wolf monitoring. Bij een (incident)melding wordt gehandeld volgens vaste stappen. Nadat een signaal binnenkwam dat er een incident had plaatsgevonden tussen een wolf en hond zijn deze stappen gevolgd inclusief het advies van het wolvenmeldpunt, waaronder het proberen te zenderen van deze wolf. Zoals in de memo onder punt 1 ook staat genoemd: BIJ12 heeft in relatie tot de monitoring na een Europese aanbesteding de Zoogdiervereniging als opdrachtnemer gekozen. Ook Wageningen University & research heeft op diverse aspecten een rol (DNA analyses bv.) en is bij het eerste overleg aanwezig geweest. Op het moment dat het zenderen actueel werd is in lijn met deze eerdere keuze de Zoogdiervereniging gevraagd om dit op te pakken. Het is daarom de partij waarmee we dit project zijn aangegaan, en zij zorgen ervoor dat de in de uitvoering betrokken partijen hun werk kunnen doen.</p>
<p>13</p>	<p>Bij de acties wordt geen planning gegeven en slechts termen gebruikt als “op korte termijn”. Kan GS een planning verschaffen met de voorgenomen acties mbt de wolf?</p>	<p>Actieve monitoring: het monitoren via vrijwilligers is gestart en loopt door zolang wolven in het gebied leven. Poging tot zenderen wordt in maand september waarschijnlijk afgeschaald, intensievere monitoring loopt door tot uiterlijk eind september. Als er tot dan geen interacties meer zijn die niet wenselijk zijn (tussen wolf-hond, wolf-mens) zal de poging tot zenderen worden gestaakt en de opdracht hiertoe worden gestopt. Noodrasters: vanaf heden beschikbaar</p> <p>Subsidieregeling aanschaf noodrasters: vanaf januari 2024 beschikbaar.</p> <p>Voorlichting: dit is een continu lopend proces. Publieksinformatiebordjes zijn door onze partners in het gebied waar de wolf zich bevindt op de Utrechtse Heuvelrug geplaatst, website provincie is ge-update, antwoorden op veel gestelde vragen, FBE heeft info op website m.b.t. uitlenen noodrasters. In IPO verband is in elk geval elk kwartaal overleg m.b.t. communicatie, via de website van BIJ12 is elk kwartaal een monitoringsrapportage beschikbaar. Schademeldingen worden daar frequent op ge-update.</p> <p>Opdracht Valwild: Wij hebben de “Uitwerking Interventierichtlijn Melding van een aangereden dier – mogelijk wolf of goudjakhals” (IPO) geadapteerd t.b.v. gebruik in de provincie Utrecht. Binnen een week verwachten wij een geactualiseerde opdracht</p>

			<p>te verstrekken aan de Stichting Valwild Utrecht en de geadapteerde interventierichtlijn te kunnen delen met belanghebbenden.</p> <p>Ontheffing verstoring wolf: Een ontheffing voor het eventueel negatief conditioneren van de wolf is in concept voorbereid. Slechts in geval dit o.a. op basis van deskundigenadvies noodzakelijk blijkt zullen wij overgaan tot verlening hiervan.</p> <p>Tegemoetkomingsregeling schade: is al een aantal jaar van kracht en verloopt via BIJ12.</p>
GroenLinks	14	De memo is van begin juli, is er inmiddels meer duidelijk over de communicatie en publieksvoorlichting? Op welke manieren worden inwoners van de Provincie Utrecht nu voorgelicht over hoe men om moet gaan met wolven in onze provincie?	Zie plannings-update onder 13.